

- 25 jaar KB te boek gesteld
- Organising knowledge
- Acquisitions go global
- In archieftijdschriften gelezen

25 jaar KB te boek

Boeken schrijven over bibliotheken, het blijft een gevaarlijke bezigheid. Zeker als je er heel wat foto's bijzet van hoe de bibliotheek vroeger was en hoe ze nu is. De Nederlandse Koninklijke Bibliotheek in Den Haag zit precies 25 jaar in haar nieuwe locatie naast het centraal station en viert dat met een (foto)boek. Meteen komt de nostalgie bovendien.

Het bibliotheekgebouw, naar een ontwerp van architect Arie Hagoort van bureau OD205, werd in 1982 in gebruik genomen. Toch doet het nog héél hedendaags aan. De bakstenen gevel zit kunstig weggemoffeld achter witte metalen panelen, alles heeft wel iets van een gesloten doos. Op het eerste gezicht ziet het er een beetje doods uit, maar dat is zeker niet het geval.

Als om dat te illustreren, komen in het boek tal van mensen aan het woord die het allemaal meegemaakt hebben. Voorts vind je er plattegronden, beelden uit alle mogelijke hoeken, prentjes van toen er nog bijna niets stond. Alleen die ene foto is er te veel aan: de leeszaal van de

vroegere KB-vestiging aan het Lange Voorhout. Als je zó'n leeszaal met indrukwekkende rekken, tafels, stoelen of luchters hebt, waarom in godsnaam verhuis je dan naar een kil en modern gebouw?

Zie je wel? Fotoboeken doen altijd discussies oplaaien...

Denis De Bruyne, informatiemanager Corelio
denis.de.bruyne@corelio.be

Bedachtzame dynamiek: het gebouw van de Koninklijke Bibliotheek, 1982-2007 / Dorine van Hoogstraten. - Rotterdam: NAI, 2007. - 330 p. - ISBN 978 90 5662 5986.

Informatie organiseren met taxonomieën

De auteur, Patrick Lambe, is een specialist in kennisbeheer. Hij is verbonden aan een universiteit (Hong Kong Polytechnic University) en leidt tegelijk een privéfirma. In dit boek verwijst hij dan ook regelmatig naar projecten die hij met zijn firma voor zakenpartners heeft uitgevoerd.

Een taxonomie is niet enkel een begrip uit de biologie, of iets waarover je hoort in een opleiding bibliotheek- en informatiewetenschap. Taxonomieën zijn evenmin voorbijgestreefd door nieuwe begrippen als ontologieën en folksonomieën. De auteur toont in dit boek aan hoe taxonomieën een essentiële rol kunnen vervullen in de moderne zakenwereld, en – en passant – ook hoe iemand van het opstellen van dergelijke taxonomieën zijn beroep kan maken.

De auteur ziet 'taxonomie' als een breed begrip. Een taxonomie kan worden gerepresenteerd als een lijst (het allereenvoudigste geval), een boomstructuur, een hiërarchie, een polyhiërarchie (indien meer dan een organiserend principe moet worden gebruikt), een tabel (matrix), een facetclassificatie (zoals ingevoerd door Ranganathan) of een systeemafbeelding (concept map, roadmap). Hij bespreekt uitvoerig in welke omstandigheden elk van deze representaties is aangeraden. Opdat een structuur een taxonomie zou zijn moet zij voldoen aan drie eigenschappen: ze moet verwante begrippen verbinden, ze moet met woorden kunnen worden beschreven (wel gebruikmaken van een gecontroleerde woordenschat, maar niet van codes) en ze moet een kennisdomein visueel kunnen voorstellen op een manier die door mensen gemakkelijk kan worden begrepen.

Het boek biedt bovendien een methode om zelf aan de slag te gaan met taxonomieën. Het is dan ook geschikt voor om het even wie die, als student of als informatiebeheerder, met informatiemanagement te maken heeft. Een aanrader.

Organising knowledge: taxonomies, knowledge and organisational effectiveness / Patrick Lambe. - Oxford: Chandos Publishing, 2007. - ISBN 978-1-84334-227-8.

Ronald Rousseau, KHBO (associatie KULeuven)
Geaffilieerd onderzoeker KULeuven

Vanuit zijn praktijk benadrukt de auteur dat het opstellen van een geschikte taxonomie essentieel is voor een efficiënte organisatie. Taxonomieën kunnen een rol spelen bij het verminderen van risico's in een bedrijf, het reduceren van de kosten, voorbereiden op nieuwe omstandigheden (innovatie) en het zorgen voor toegevoegde waarde aan producten. Al deze aspecten worden rijkelijk geïllustreerd en commentarieerd met praktijkvoorbeelden. Het is dan ook niet te verwonderen dat volgens de auteur taxonomieën essentiële hulpmiddelen zijn voor het kennisbeheer in om het even welke organisatie.

Ik ga nog even in op het verschil tussen een taxonomie en een ontologie, zoals Lambe dit ziet. Een ontologie voldoet aan de eerste twee voorwaarden voor een taxonomie, namelijk verwante begrippen verbinden en in woorden kunnen worden beschreven. Ze voldoet echter niet aan de derde voorwaarde. Ontologieën zijn in de eerste plaats gemaakt voor gebruik door machines. Bovendien proberen ze zo volledig mogelijk te zijn in het beschrijven van relaties. Op die manier zijn ontologieën nuttig bij het manipuleren van grote hoeveelheden data door computers en leiden ze tot inzichten die mensen onmogelijk alleen kunnen bereiken. Door het feit dat ze voor machines zijn gemaakt en volledig automatisch werken met grote hoeveelheden data, zijn ze zeer gevoelig voor omstandigheden waar onduidelijkheden inherent zijn. In dergelijke omstandigheden is het zeer moeilijk om de nauwkeurigheid van de eindresultaten in te schatten. Volgens de auteur zijn taxonomieën en ontologieën geen echte concurrenten. De ene is een hulp bij het menselijk denken over een kennisgebied, de andere is geschikt om een computer te helpen. Ontologieën zijn in het bijzonder nuttig als men gebruik moet maken van een grote hoeveelheid verschillende data, alle mogelijk voorzien van hun eigen taxonomie.

'Acquisitions go global': collectiebeleid in de 21ste eeuw

De naam Jim Agee zal bij sommige collectiemanagers wel een belletje doen rinkelen. Hij is immers geen onbekende in het werkveld en heeft al heel wat publicaties over collectiemanagement op zijn naam staan. Beroepshalve is hij de verantwoordelijke voor de collectieontwikkeling aan de University of Northern Colorado en doceert hij het vak in binnen- en buitenland.

De 'go global' uit de titel slaat uiteraard op het feit dat informatiebronnen steeds meer wereldwijd aangeboden worden in digitale vorm en verwijst tevens naar het afsluitende hoofdstuk. Daarin wordt de toekomst van het collectiebeleid verkend, maar de auteur geeft grif toe dat hij in het duister tast over de evolutie van het beroep. Hij probeert het bewustzijn aan te scherpen voor de snelle evolutie in collectieontwikkeling en suggereert enkele middelen om daar efficiënt op in te spelen. 'Go global' slaat ook nog op de aandacht die de auteur schenkt aan de situatie in de ontwikkelingslanden.

Agee richt zich tot openbare en wetenschappelijke bibliotheken, maar de klemtoon ligt vooral op die laatste, 'zijn' sector. Uiteraard zijn de principes die hij aanhaalt wel universeel toepasbaar.

Dit boek leidt de lezer langs alle aspecten van bibliotheekcollecties: van de gebruiker, over de huidige collecties naar budgettering, selectie en de verwerving van nieuwe materialen. De auteur deelt al deze factoren op naar interne (selectie en budgettering) en externe aard (selectie van de leveranciers, optimalisatie van de levering), en ook marktstudie over de beschikbare aanbieders is een onderdeel. Het